

אוצרות חיים

לעילוי נשמת מו"ר הרה"ג ר' חיים הכהן זצוק"ל

צאת השבת	ר"ת
20:28	21:04
20:31	21:01
20:28	20:59
20:31	21:00

הדלקת נרות	
19:11	ירושלים
19:28	תל אביב
19:26	באר שבע
19:18	צפת

ז' תמוז תשע"ג

פרפראות לשלחן השבת

לימודו הקבוע, אלא יחשוב את עצמו כמת בעת ההיא. וכי אם היה מת - האם יכול היה לקום לתחיה לצורך הענין הנחוץ או הרווח הכספי? הרי לנו ש"אין דברי תורה מתקיימין - אלא במי שממית עצמו עליה!". (שלל רב)

"עָלְיוּ מִיָּמִים חַיִּים אֶל כְּלִי" (יט, יז)
אפשר דרך רמז במה שאמרו ז"ל (גיטין נ"ט ע"א) מפני דרכי שלום התקינו, שיהיה קורא ראשון כהן, ואחריו לוי, ואחריו ישראל. וידוע שהתורה נקראת מים חיים. וזה אפשר שרמז ונתן עליו מים חיים שהוא התורה, אל כלי ר"ת כהן לוי ישראל. (מצ"ך)

"זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (יט, ב)
מה תלמוד לומר "לאמר"? אומר רבי נחמן מברסלב: לומר לך - אם אתה אומר דבר תורה, לוי יהא אפילו דבר של חוקה שחקקה תורה, דבר שלא נאמר בו טעם, תשתדל להטעימו בדברים של טעם ובהסברה של הגיון וסברה ישרה, שיהיו הדברים נאמרים היטב היטב. (על התורה)

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (יט, יד)
"אמר ריש-לקיש: אין דברי תורה מתקיימין - אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באוהל" (שבת פג:)

וכך ביאר זאת רבי שמואל בן משה בן די מדינה - המהרשד"ם (מגדולי חכמי שאלונקי): "רצה לומר: אפילו שגופו מת וחלל מצרות הזמן - לא ימש מתוך אהל התורה".

באופן אחר פירש הגאון רבי יצחק אהרן רפפורט, המגיד מוילקומיר: התורה אינה מתקיימת אלא במי שכאשר הוא לומד את התורה, הרי הוא מסיר מליבו כל ענייני העולם הזה, עד שאינו מרגיש בהם - כמו מת ממש! - עקב עומק עיונו בתורה!

ביאור דומה כתב הגאון רב מנחם צבי טאקסין, בעל "אור יקות": יש על האדם לקבוע עיתים לתורה בכל יום, ולא יבטל לימוד זה אף לצורך עניינים נחוצים ביותר ואף אם יכול הוא להרויח סכום כסף גדול - גם כן לא יפריע את

חכמת חיים

כאשר אדם נשאר בעל חוב ידאג בליבו:

מה יהיה אם ימות פתאום? הרי עלול להישאר גדלן

(החפץ חיים)

העלון פוקדש להצלחת פרים בת אורלי

ובחרת בחיים

כל השופטים הביטו לעבר הדלת

"זאת התנזרה אדם כי ימות באהל" (יט"ד)

אמר רבי יונתן (שבת פג) "חייב האדם לעסוק בתורה, אפילו בשעת מיתה", שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באוהל". גם אם האדם עומד למות והוא חלש מאוד, ועוד כמה רגעים כבר לא יהיה כאן - בכל זאת הוא חייב לעסוק בתורה.

אם כן, כמה צריך ללמוד תורה כשהאדם עדיין צעיר וכוחו במותניו, ולכן אסור לבזבז מהחיים שום רגע. שהרי אחת העבירות החמורות היא שאדם מאבד עצמו לדעת, כיוון שהוא לקח את הדין לעצמו והיה יכול לחיות עוד עשרים או שלושים שנה, או אפילו רק עוד יום אחד - והוא איבד את זה. אבל מצד שני, הוא גם הפסיק לעשות עבירות וחטאים. ואף על פי כן עונשו חמור מאוד. אם כן, מה גדול עונשו של האדם שמאבד את זמנו להבל ולריק, ולא רק שאינו עושה מצוות אלא עושה עבירות? ודאי שזה יותר גרוע ממאבד עצמו לדעת.

ולכן האדם יחשוב כל בוקר מדוע הקב"ה החזיר לו את נשמתו, מה רצונו ממנו, ומדוע קיבל עוד 24 שעות ביממה החולפת. שהרי אם בן יבוא לאביו ויבקש שטר של מאתיים שקל בטענה שהוא צריך את זה מאוד, ואביו יראה איך הוא מקפל את השטר, עושה ממנו סיגריה, מתחיל לעשן, ואף משליך את האפר על הרצפה עד שנגמר השטר, וכעבור חמש דקות יבקש מאביו שטר נוסף - בוודאי שהאב לא ימהר לתת לו שוב.

אם כן, כל יום הנשמה עולה והאדם רוצה אותה לעוד 24 שעות של חיים ששווים כמובן יותר מכסף, כי האדם מוכן לתת את כל כספו רק כדי לחיות עוד חודש או קל וחומר שנה. והקב"ה מסתכל מה האדם עשה אתמול, ולצערנו הרבה פעמים שרפנו אותם בשטויות והבלים. וכל עבירה שאנחנו עושים מצערת מאוד את הקב"ה. ובכל זאת הוא, ברחמי המרובים, מחזיר לנו את נשמתנו בחמלה, וזה מה שאומרים "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה", שה' יתברך מחזיר, כי הנשמה עצמה לא רוצה לחזור. ומה שאנו אומרים "רבה אמונתך", אחד הפירושים הוא שמתרבה אצלי האמונה שאתה, הקב"ה, מאמין בי שאחזור בתשובה, והראיה היא שהחזרת לי את נשמת. ולפעמים האדם מתייאש מן התשובה והוא זה שגורם לעצמו את הבעיות.

ומעשה שהיה בארה"ב עם אחד מעורכי הדין המפולפלים והמתוחכמים ביותר שיצג איזה רוצח. לא היה צל צלו של ספק בעניין הרצח, וכדי להוציא אותו זכאי מהמשפט היה צריך לעשות משהו מיוחד במינו. פנה עורך הדין לשופטים והבטיח להוכיח להם שהאדם הזה לא רצח. 'שהרי אם הנרצח לפי סברתכם יכנס לכאן חי, זה מצביע על כך שלא היה רצח', אמר. השופטים הנהנו לאות הסכמה, ואמרו שאכן, אם הנרצח חי - זה סימן מובהק שלא היה רצח.

אמר להם עורך הדין 'תוך 60 שניות הנרצח יכנס לתוך בית המשפט. אני מבקש מכולם להציץ בשעונים ולעקוב אחרי השניות'. ואחרי פרק הזמן הנקוב הסתובבו השופטים לעבר הדלת, לראות את הנרצח, אך לא היה שום אדם בפתח. עורך הדין חיך ואמר להם 'נכון, הנרצח לא נכנס לכאן, אבל החוק בארה"ב אומר שאם אתם השופטים לא בטוחים במאה אחוז שהיה רצח, הנידון יוצא זכאי. וכיוון שהסתכלתם לכיוון הדלת - זה מצביע בעליל על כך שאתם מסופקים, לכן אתם חייבים להוציא זכאי'. נכנסו השופטים לחדר צדדי לדון בעניין, ועורך הדין והרוצח ישבו לשתות מתוך ביטחון מלא שהוא ייצא זכאי. אחרי כמה דקות חזרו השופטים, דפקו בפטיש והכריזו שהנאשם מורשע, שכן הגיעו למסקנה שהוא הרוצח.

כמובן שעורך הדין הזדעק, האשים אותם שהם עוברים על החוק, וביקש לדעת איך הם מרשיעים אותו כשכולם ראו שגם הם הביטו לעבר הדלת. אמרו לו השופטים 'הראיה

שלנו היא שהנאשם עצמו לא הסתובב לכיוון הדלת בתום 60 השניות, כי הוא ידע במאת האחוזים שהנרצח לא יכנס, שהרי הוא רצח אותו'. עורך הדין השתכנע, ועד כאן המעשה.

המסקנה היא שהרוצח הכניס את עצמו למאסר עולם מפני הייאוש, וזה קורה לפעמים גם לנו, שבשמים מחכים לנו בפתח, וה' אומר לאדם "תפתח לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לך פתח כפתחו של אולם". אבל אנו לא מסתכלים לכיוון הפתח, ומכניסים את עצמנו למאסר של היצר הרע. (ובחרת בחיים)

חיים כהלכה

"וַיְדַבֵּר הָעַם בְּאֵלֵהֶם וּבְמֹשֶׁה" (כא,ה)

א"ר אבהו כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה (סנהדרין קי).

מהלכות כבוד רבו ות"ח

- מותר לומר "ספר זה טוב הוא", או "שמועה זו נאה". כשאינו מסיים "ושמועה זו אינה נאה". ובלבד שלא יתכוין לפגוע בשמועות אחרות, וכל זה כשאינו חולק בדין על ההלכה היא שעוסק בה, אבל כשעוסק בדין ההוא, וסובר שיש לחלוק עליו רשאי לומר גם כן שמועה זו אינה נאה. והכל לשם שמים, בענוה ובהכנעה.
- מותר לחלוק על איזה ספר, או על איזה סברא של תלמיד חכם, אפ' כשמטיח נגדו דברים קשים כגידיים, והכל לשם שמים, שלא ימשכו אחר הלכה מוטעית.
- כל דין שנפסק להורות לאחרים, אפילו ללא נטילת רשות מרבו. ואפילו אם הרמ"א והאחרונים חולקים על מרן, אנו פוסקים כדעת מרן אפילו להקל, שכבר קבלנו הוראותיו להיותו מרא דאתרא, ועל פיו יצאו ועל פיו יבואו. וכבר אמרו על זה, לכו אל יוסף (מרן רבי יוסף קארו), אשר יאמר לכם תעשו. וכל הפורש מדבריו כפורש מן החיים. ותלמיד חכם רשאי להורות לעצמו ולבני ביתו, אפילו דברים שאינם מבוארים בפסקי מרן השלחן ערוך. ואין בזה משום מורה הלכה בפני רבו.
- גר צדק צריך לנהוג בכל הדברים כפסקי מרן השלחן ערוך שהיה מרא דאתרא בארץ ישראל, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים, ואין הבדל בין גר צדק שהגיע ממדינות אירופא לגר צדק שהגיע ממדינות במזרח התיכון.

תולדות חיים

שביבי אור מחיי מוה"ר חיים הכהן זצוק"ל

מנהיגות והשפעה מגיל קטן

עוד בעודו נער צעיר מאוד היה הוא פונה לאחיו הקטן בן ה-9 ומעודדו ללמוד. "תלמד משניות בע"פ ותקבל ממני על כל משנה מילגה" - היה אומר לאחיו. על אחיותיו היה דואג שתלכנה בצניעות. אם ראה שגדר הצניעות נפרץ מעט היה מיד מוחה בנעימות ועושה הכל לתיקון הדבר.

(מתוך הספר 'טועמיה חיים' על הרב)

צדיקים במיתתן קרויים חיים

רבי מרדכי עטיה - ו"ד תמוז

רוחם של תושבי ירושלים בדרשות ותפילות. באותם ימים הוא הדפיס אלפי עותקים של פרק ל"ד בישיעהו, המתחיל בפסוק "קרבו גויים לשמוע...". ועוסק בנקמת ה' העתידה לבוא על הגויים. באותה שנה הוציא חוברת בשם "מחשבות שלום", הכוללת ליקוטים מדברי חז"ל להראות שכל המאורעות העוברים על עם ישראל בכלל ועל הארץ בפרט לא במקרה כי אם הכל בהשגחת ה'. וכי גאולתנו העתידה תלויה רק בנו בחזרתנו אל ארצנו ובהטבת דרכינו בה". בשנים הבאות הוסיף להוציא חוברות ברוח זו, בהן "ארצות החיים", "מחסה עוז", "לך לך", ו"סוד השבועה". בחיבוריו כתב כי הלאומיות וחיבת הארץ יסודם בתורת ישראל. בשנת תשכ"ז ייסד בירושלים את ישיבת "החיים והשלום" ללימוד תורת הקבלה. נפטר בי"ד בתמוז תשל"ח, ונקבר בבית הקברות בהר הזיתים בירושלים. לאחר מותו הוקמה על שמו ישיבה לחוזרים בתשובה בשם "עטרת מרדכי".

רבי מרדכי עטיה נולד בתרנ"ח בחאלב ועלה עם הוריו לירושלים. בגיל צעיר התייתם מאביו. ימי ילדותו בירושלים עברו עליו בעוני ובדלות. בימי מלחמת העולם הראשונה ברח חזרה לחאלב. בשנת תרפ"ב היגר למקסיקו סיטי והחל להנהיג את הקהילה הגדולה של יוצאי חאלב במקום. תחת הנהגתו נקבעו שיעורי תורה והוקמו מוסדות חסד ות"ת. היה מהיוזמים והדוחפים להקמת ביהכ"ס "רודפי צדק" ומקווה הטהרה. כרב וכמקובל דיבר רבות על המצווה החשובה של יישוב א"י. כאשר חש בעצמו כי השהות במקסיקו מפריעה לחינוך ילדיו החליט לחזור לא"י. בשנת תרצ"ו הגיע לירושלים עם אשתו ותשעת ילדיו. בעקבות הפרעות שפרצו באותה השנה, התקשה במציאת פרנסה והחל לשמש כש"ד למוסדות החסד בירושלים, תפקיד אותו מילא עד שנת תשי"ג. גם אח"כ המשיך לנסוע מעת לעת למקסיקו. במלחמת השחרור שהה בארץ, וחיזק את

שמחת חיים

איש אחד בא ארופא שנייט. הרופא פותח את הפה שלו ורואה כי כל השנייט שלו החולה הם שיני צהב. אמר לו הרופא "כל השנייט שלך מצהב אינן אי מה לעשות, עשיתי מה באת?"

אָנה פּאָצניט: "אני רוצה שתתקין לי אצפקה"

הלך לאבדון. אולם במבט מעמיק נראה שהדברים כלל וכלל אינם נכונים וכי השריפה מעניקה ליער חיות מיוחדות. אכן החום של שריפת ענק יכול להגיע עד ל - 800 מעלות צלזיוס, אך השטח שמתחת לפני האדמה כלל אינו מתחמם. בעומק של 5 ס"מ בלבד מתחת לפני השטח החום איננו עובר את ה-50 מעלות. כך שהזרעים של אילנות העתיד כלל אינו נפגע בשריפה.

הדברים מפליאים אף יותר מזה. נמצא כי ישנם עצים שצומחים אך ורק לאחר שמתרחשת שריפה במקום, הזרעים יכולים לשכון באדמה במשך עשרות שנים ולהמתין עד שתתרחש שריפה ואז בשנה שלאחר מכן הם יתחילו לצמוח. סיבת הדבר היא כי בקרקע ישנם חומרים המעכבים את הנביטה, ובעקבות החום מתפרקים אותם החומרים ואז הזרעים 'חופשיים' לנבוט ולצמוח.

סיבה נוספת לתופעה זו היא כי אותם עצים זקוקים בראשית צמיחתם להרבה אור של שמש, מכיוון שכן כל זמן שהיער עמד על תילו ועצים רבים היו בשטח, הם הסתירו את אור השמש, אך עתה לאחר השריפה קרקעית היער שטופה בשמש ואותם עצים יכולים להתחיל את צמיחתם. עצי האורן אף הם צומחים אך ורק לאחר שריפה. לולא שמתרחשת דליקה אין להם יכולת לצמוח מחדש, מכיוון שהזרעים של האורן נמצאים בתוך האצטרובלים הקשים. רק במהלך השריפה נבקעים האצטרובלים מחמת החום הרב, ואז הזרעים מתפזרים על פני האדמה וצומחים לאילנות חדשים וחסונים רואים אנו כיצד אין דבר בעולם אשר אין לו סיבה. אף שהאש היא כל כולה כליון ומוות מביאה היא בעקבותיה צמיחה וחיים חדשים.